

ve všech oblastech (ve výstavbě měst, dopravě atd.). Moderní společenská péče o staré lidi má sloužit k tomu, aby „byly překonány obtíže vznikající stářím a aby bylo u starých lidí zabráněno pocitu osamocení (opuštěnosti), a aby jim byl dán pocit užitečnosti.“ Autor cituje doporučení konference o životní úrovni, pořádané z pověření ČSAV r. 1959, a závěry francouzské Laroquovy vládní komise, která měla vytyčit linii politiky v oblasti společenské péče o staré lidi na příštích dvacet let. Autor zjišťuje, že praxe se značně vzdaluje od teoretických požadavků. Vyhovuje jedině hmotné zabezpečení a zdravotní péče o staré lidi, avšak vlastní sociální služby jsou nedostatečně rozvinuty a nejsou kvalitní. Sociální služby pro staré občany autor podrobně charakterizuje a dělí je do čtyř skupin: a) služby zajišťující osobní spokojenost starých občanů, b) prodlužování pracovní aktivity starých lidí (prodlužování aktivního stáří), c) služby pro usnadnění života starých osob (zejména péče o jejich bydlení), d) materiální (peněžní) zabezpečení stáří a služby zajišťující optimální zdravotní stav starých občanů. Autor zjišťuje, že „změny, které se nejvýznamněji dotýkají života stárnoucích občanů (vztahů těchto občanů k prostředí je obklopujícímu i naopak), jsou z oblasti duševní. Proto péče o staré lidi musí být především zaměřena na tuto oblast. Psychologické aspekty stárnutí nebo stáří mají dvojí základ: ve změnách myšlení a citění starých lidí (ve změně jejich osobnosti) a ve vztahu společnosti (prostředí) k nim.“ Autor analyzuje změny v životě starých lidí, způsobené rozpadem širší vícegenerační rodiny, zrychlením životního tempa v moderní společnosti atd. Světovým problémem je boj proti osamocení a pocitu zbytečnosti starých lidí. Může tu pomoci na jedné straně dlouhodobá výchova občanstva k chápání stáří a zvláštěností starých osob, a na druhé straně výchova stárnoucích lidí k stáří. — Dále autor analyzuje otázku bytovou, kterou považuje za klíčovou otázku péče o staré lidi, problémy domovů důchodců, pečovatelské služby a různé dílčí otázky sociálního zabezpečení.

3. Třetím okruhem sociálních služeb jsou služby pro občany v mimořádně obtížných nebo nepříznivých životních poměrech. Tyto služby jsou u nás málo rozvinuty, protože každý resort je odmítá jakožto příslušné do jiného oboru. Zárodky jsou pouze domovy pro obtížně vychovatelnou mládež. Tato skupina zahrnuje ovšem i patické společenské jevy (příživnictví, recidivismus, alkoholismus), u nichž je nutná cílená a režimová převýchova.

V. R.

J. Musil, L. Kotačka, K. Hrubá: Průmyslové město v názorech jeho obyvatel

Výzkumný ústav výstavby a architektury, Praha 1967, 106 str.

Obsahem publikace je tisková anketa o Ostravě, která je součástí sociologického průzkumu a měla poskytnout orientaci o ně-

kých problémech, jako je např. spokojenost nebo nespokojenost dnešních obyvatel Ostravy se současným stavem města, názor na vhodnější druh bydlení, oblíbenost jednotlivých částí Ostravy atd.

Výběr otázek byl sestaven podle vzoru akcí v zahraničních městech. Celkem patnáct zvolených otázek lze rozřadit do pěti problémových skupin:

- a) stabilizace obyvatelstva a příčina nespokojenosti s pobytem v Ostravě,
- b) názory na bydlení a nejoblíbenější lokality města,
- c) názory na atraktivní místa v Ostravě,
- d) potíže v denním životě, náměty na zlepšení situace a názory na volný čas,
- e) názory na některé stránky sociálních vztahů ve velkoměstě.

Anketou byly získány cenné informace, které mohou sloužit jak praxi, tak teorii města.

Z dotazníků vyplynulo, že jedna pětina obyvatelstva chce opustit Ostravu (většinou lidé středního věku a obyvatelé okrajových čtvrtí). Důvodem je špatná kvalita životního prostředí — prašnost, znečištěné ovzduší a nejatraktivnějšími místy jsou nové čtvrti, hlavně Poruba. Pro mládež naproti tomu je nejpřitažlivější střed města. Obyvatelé mají zájem o bydlení v rodinných domech (polovina účastníků ankety). Jsou to hlavně rodiny s dětmi. Velmi nepružná a nevykonná je doprava, také organizace prodeje a dislokace obchodu je špatná. Tím dochází k velkým časovým ztrátám v mimopracovní době. Hlavním sociálním okruhem je rodina, pak přátelé. Jejich význam přesahuje význam příbuzných. Vážným problémem je velký počet sociálně izolovaných žen; naproti tomu byla zjištěna intenzivní síť sociálních vztahů, a to i v nových sídlištích.

Závěr publikace tvoří připomínky obyvatelstva k opatřením, která by zlepšila životní prostředí. Je to hlavně zlepšení kvality ovzduší a městské dopravy. Dalším požadavkem je rozšíření rekreačních možností přímo ve městě, zlepšení obchodní sítě, služeb a údržby bytového fondu.

R. G.

H. Raymond, M. G. Raymond, A. Haumont, N. Haumont: L'Habitat pavillonnaire (Bydlení v rodinných domech)

Centre du Recherche d'Urbanisme, Paris 1966, 148 str.

N. Haumont: Les pavillonnaires (Majitelé rodinných domků)

Centre de Recherche d'Urbanisme, Paris 1966, 246 str.

M. G. Raymond: La politique pavillonnaire (Politika rodinných domků)

Centre de Recherche d'Urbanisme, Paris 1966, 360 str.

Pařížské Výzkumné středisko urbanismu pořídilo Sociologický institut, vedený M. H. Le-

febvrem, aby provedl průzkum mínění občanů o bydlení v rodinných domech. Výsledky jsou shrnuty do shora uvedených tří svazků.

První svazek je souhrnnou studií, která vyznačuje hlavní orientaci a z toho plynoucí závěry: Kolektivní bydlení nebo rodinné domky? Co je cílem bydlení vyhovujícího většině lidí? Prostor snadno přizpůsobitelný, úměrný životu soukromému i veřejnému, aglomeraci a krajině. Přizpůsobitelnost je součástí sociálního pojetí prostoru a času. Jsou patrné snahy po novém pojetí bydlení, odpovídajícím požadavkům nové techniky a velkých moderních aglomerací, a po sladění bydlení v kolektivních domech a bydlení v rodinných domech. Je to záležitost odborníků — architektů, urbanistů a správních orgánů.

Druhý svazek je studií vypracovanou na základě četných průzkumů. Dotazovány byly jak rodiny bydlící ve velkých bytových objektech, tak rodiny bydlící v rodinných domech. (Rodinným domkem je rozuměn malý

objekt se zahrádkou, včleněný do městského nebo předměstského rámce, na rozdíl od domku venkovského). Majitel má pocit soukromí a oddělenosti od ostatního okolí. Tomuto typu bydlení je ve Francii podle průzkumu dáвана přednost hlavně rodinami s dětmi před bydlením ve velkých domech v sídlištích, jejichž obyvatelé nejsou uspokojeni ve svých požadavcích — toto bydlení je mnohdy nazýváno „nemocí velkých celků“.

Studie se zároveň zabývá otázkou, zda bydlení v rodinném domku neizoluje majitele do té míry, že jsou utlumovány vzájemné sousedské vztahy.

Třetí svazek sleduje vývoj různých typů obydlí, hlavně však rodinných domků a bytových domů, po stránce bytové politiky. V jednotlivých kapitolách jsou probírány problémy vztahu vládnoucích tříd k bydlení, dělnictva, politizace vlastnictví a způsobu bydlení, vztahu města a venkova, výstavby rodinných domků před první světovou válkou a mezi dvěma válkami, buržoazní výstavby na předměstských pozemcích atd.

R. G.